

ՅՈՒՅԱԿ ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԵՐՈՒՍԱԴԵՄԻ Գ. ԿԻՒԼՊԵՆԿԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՀՆԱՏԻՊ ԳԻՐՔԵՐՈՒ

(1512 — 1800)

411

ՎԱՐԴԱՆ ՎՐԴ. ԲԱՐՁՐԵՐԵՐԻՑԻ. ՄԵԿԵՆՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՄՈՍԱՑ ԴԱԻԹԻ: Աստուածային, տպ. Բաբ-
ձրը Սրբազնութեան (Ս. Աստուածածին Եկեղեցի), 1797, 520 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՄԵԿԵՆՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՄՈՍԱՑ ԴԱԻԹԻ:

Յօրինելու սքանչելի Աստուածարանութեամբ՝ Սուրբ և Երջանիկ Տեառն՝ Մեծին Վար-
դանայ Բարձրերկրոյ՝ լեզուազէտ և բազմալստակ Վարդապետի Հայոցս, ծաղկաբաղ հա-
ւաքելով ի լուսաւոր մեկնութեանց հոգեկիր հարցն՝ Աթանասի, Բարսղի, Եղիփանու, Եփրե-
մի, Դանիէլի և Եւփաէի Լամբրոնացոյ. ի խնդրոյ Արշիական Տեառն Յօշանու Բազրատուն-
ոյ՝ Առաջնորդի Սուրբ Ուխտին Հաղրատու, և աշակերտաց իւրոց: Ի Թաղաւորութեան Հա-
յոց՝ որ ի Կիւլիկիա՝ Հեթմոյ առաջնոյ: Յամի Տեառն 1251: Եւ ի Թուականութեան Հայոց,
եօթն հարիւր:

Տպագրելու ի Վեհափառ Հայրապետութեան Լուսացնցոյ և Քրիստոսակերտ Սուրբ
Աթոռոյն էջմիածնի Տեառն Ղուկասու Երեցս Երանելու Սրբազնասուրբ Կաթողիկոսի ամենայն
Հայոց:

Հրամանաւ Սրբոյ Աթոռոյն էջմիածնի Մայրապոյն Նուիրակի, Հիւսիսային կողմունս
Եղեալ ամենայն ազգիս Հայոց՝ Առաքելաշախի Առաջնորդի, Սանահնեցի Երկայնարազուկ Ար-
ղութեանց՝ Իշխանազնեայ Տեառն Յովսէփայ՝ Պսակազգեաց Սրբազան Արք Եղիսկոպոսի:

Արղեամբք և ծախիւք՝ ի Սուրբաթ բնակելու՝ Խօջայ Մինասէնց Գրիգոր Աղայի որդի՝
ի Քրիստոս հանդուցեալ Աղայ Յովսէփէանի Զուղայեցոյ:

Յամի Տեառն 1797, Մարտի 24: Իսկ ի Թուին Հայոց ռմիսգ: Ի տպարանի Նոքին Բարձր
Սրբազնութեան: Ընդ հովանեաւ Սուրբ Աստուածածնայ Եկեղեցւոյն, որ ի յԱժդարխան:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Յիշատակարան Տպեցուցանողի գրքոյս:

Փառք...

...ի դառն և յամենուստէք վշտապատ ժամանակիս. յորում աղէտալի անցքն՝ ընդ
անրիժ և անարաւ Մայր մեր Սուրբ էջմիածին՝ յանօրէն բռնաւորաց, և յեփկորդ հուսա-
կայ, նոյնպէս՝ և ընդ անբախտութեամբ պալարեալ քաղաք Թիֆլիզ, և ընդ բոլոր կողմունս
արեւելեան նահանգի, ի յորս՝ ակնարկութեամբ Վեհապոյն Տիրապետողին՝ անձամբ անձին
դատելին՝ ետերջանիկ Սրբազան Առաջնորդին՝ Հիւսիսային կողմանց՝ Տեառն Յովսէփայ Պր-
սակազարդեալ Արք Եղիսկոպոսին, յայցելութիւն՝ խղճալի ազգիս Հայոց, չէ կարելի աստա-
նօր՝ զոյն ինչ սեւակաւ՝ ի համառօտարանիս պարուրել. այլ՝ ունիմք զայնց՝ յայլուք՝ ըստ
կարգի վիպաւորութեն ճառել, շնորհիւ Տնօրինողին և կարգադրողին ամենայնի՝ վեհնական
ինքնարուն բարւոյն:

Արդ՝ ի վախճանի բանիս՝ զուրք որդիք լուսոյ Սուրբ Եկեղեցւոյ՝ յիշեմք ի մաքուր
և ի լուսափայլ յաջօթս ձեր՝ զարժանին յիշման և զբարի պատճառն Տպմամբ ի լոյս ընծա-
յեցման՝ Հոգեկեցոյց Մատենիս, զի Տէր հանդուցեալ Յովսէփէան Աղայն Խօջայ Մինասեան,
որ ի կենդանութեան իւրում՝ եղև ջանկացող ինքնայօժար կամօք՝ ի յիշատակ Լուսահոգի
նախնեացն իւրոց և ինքեան և Մեծահաւատ Կենակցին իւրոյ, և յաստեացս՝ յերջանկաց

413

ՍՏԵՓԱՆԵՆՈՍ ՎՐԴ. ԱՐԳԵՐԵԱՆՑ. ԱԼԼԱՀԸՆ ԱԶԻԶ ՔՈՒԼՈՒ ՔԷՕՄԻՐԺԵԱՆՑ ՏԷՐ ԿՈՄԻՏԱՍ ՔԱՀԱՆԱՅՆԸՆ ՎԱՐՔԸ ՎԷ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՈՒ (Հայաստան թրքերէն)։ Թրիւթ, տպ. Մխիթարեան, 1798, 44 էջ։

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԱԼԼԱՀԸՆ ԱԶԻԶ ՔՈՒԼՈՒ ՔԷՕՄԻՐԺԵԱՆՑ ՏԷՐ ԿՈՄԻՏԱՍ ՔԱՀԱՆԱՅՆԸՆ ՎԱՐՔԸ, ՎԷ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՈՒ.

Եղբրու Ավգէրեան Գերայայծառ Ստեփաննոս Վարդապետէն, Էւայլն։

Պատմա օրոնտու քէնտի բիճաւը, վէ խարճը իլէն։

Սէնէ 1798։ Թրեստոն Մխիթարեանլարըն Պատմահանէսինտէ Մուպաշըրլարըն իզնի իլէն։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԶուեի։

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

922-115 Ա.

414

ԷՖԻՄԷՐՏԷ։ Կալկաթա, տպ. Յովսէփ Քհնյ. Ստեփաննոսեան, 1798, 2 չհ. + ժը(18) + 488 = 508 էջ։

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԳՐԳՈՒԿ, ՈՐ ԿՈԶԻ ԷՖԻՄԷՐՏԷ։

Յօրում պարունակի նախ՝ Շրջան մշտնջենաւոր զեկուցմանց։ Երկրորդ՝ Ընձեռուածք տարերակահ ոգակութեանց։ Երրորդ՝ Հաւաքմունք նշանաւոր բանից իմաստասիրաց։ Զորրորդ՝ Տղայական Հանճարեղութիւնք, Էւ խաղք։

Նախ տպագրեցեալ Էղեւ աշխատասիրութեամբ Սարգսի Արքեպիսկոպոսի Կոստանդնուպոլսեցւոյ, ի յօգուտ Էւ ի զուարճութիւն Դեռափթիթ մանկանց ուսումնասիրաց մեքային Սղդի։

Ի Հայրապետութեան Հայոց ի լուսանկաբ Սուրբ Էջմիածնին. Տեառն Ղուկասու սըրբազնասուրբ Կաթողիկոսին։

Յամի Կենարարին մերոյ. 1798։ Ի Կալկաթա ի Տպարանի Տէր Յովսէփայ Ստեփաննոսեան։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Շնորհիւ Էւ ողորմութեամբ Էղբեցաւ տպագրումն սոխ փոքրադիւր զրդկան (որ է իրր... իմն ուսումնական մանկանց) ի բարե... քաղաքն Կալկաթա. ի խնդրոյ աշնորիկ պերճափառի, որոյ անունն ի յառաջին ճակատի սոգին մակադրեցաւ։ Ուստի խնդրեմ ի վայելուչացդ՝ յիշատակել յաղթս ձեր, միով Հայրմերիւ ի Տէր։

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

133 Սա

415

ԹՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎՐԴ. ԱՐՃԻՇԵՑԻ. ՄԵԿԵՆՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ։ Կ. Պուլս, տպ. Մատթէոս Դպիր, 1799, 216 էջ։

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Ա

ՄԵԿԵՆՈՒԹԻՒՆ ԱՀԱՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՍՐԲՈՑ ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

Արտահանեալ ի մեկնութեանց Խոսրովու անձնացեաց եպիսկոպոսի եւ Ներսիսի Լամբրոնացոյ վերատեսչին տարսնի, կարճելով եւ պարզարանելով. ի Յօշոննու Արճիշեցոյ:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ Բ

Տպարկեցեալ ի Հայրապետութեան Լուսակառոյց Աթոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի Տեան Դուկասու Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց: Եւ սրբոյ Երուսաղէմի Տեան Պետրոսի Շնորհափայլ Պատրիարքի: Եւ Կոստանդնուպոլսոյ Տեան Դանիէլի աստուածաբան Վարդապետի եւ արժանաժառանգ Պատրիարքի:

Որոյ Հրամանաւ իսկ:

Ի Կոստանդնուպոլիս: Յամի Տեան 1799:

Արդեամբ ի յանդիմանուպօլիս բնակեալ արեւելցի որ եւ բնիկ տեղեալ բոամեցի իշխանացեայ մահտեսի բինխաթի որդի մահտեսի Գէորգ բարեպաշտոն Ամիրային. ի յիշատակ իւրն եւ իւրաքանչեւ. Նախնեացն եւ որդւոցն եւ թոռանցն. կենդանեացն եւ ննջեցելոցն եւ ամենայն զարմից արեւնառու մերձաւորաց իւրոց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Յիշատակարան տպագրչիս. սակս Զրի բաշխեցեալ սուրբ Մատենիս:

Շնորհիւ... աւարտեցաւ տպումն սրբոյ մեկնութեան: Յամի տեան 1799, յօդոստոսի 18:

Ի Հայրապետութեան աստուածակառոյց եւ Հիւանդալ Աթոռոյ սրբոյ Էջմիածնի Տեան Դուկասու սրբազան Կաթողիկոսի եւ միապետական Քաջանայապետի ամենայն Հայոց: Եւ սրբոյ Երուսաղէմի Տեան Պետրոսի Շնորհափայլ Պատրիարքի: Եւ Կոստանդնուպոլսոյ Տեան Դանիէլի աստուածաբան Վարդապետի եւ արժանաժառանգ Պատրիարքի:

Որոյ Հրամանաւ իսկ:

Ի Կոստանդնուպոլիս: Ընդ հովանեալ սուրբ Հրեշտակապետ Եկեղեցոյ. ի թաղն այվաշէր:

Արդեամբ եւ զոյիք. Արեւելացի որ եւ զիւղիս բոամեցի Մահտեսի Պինեաթի որդի Մահտեսի Գէորգին եւ Կողակցւոյն իւրոյ կիւլ խաթունին. Սակս Զրի բաշխելոյ ի յիշատակ հոգւոց հնոց եւ նորոց ննջեցելոց իւրեանց. այսինքն մեծ Պապեայն իւրեանց, Եղեկիէլի, Կիրակոսին, Մինասին, Յօշոնին: Եւ սորա եղբարցն՝ Հայրապետին եւ Միւլքիսէլին: Մահտեսի Պինեաթին. հօբեղբարցն՝ մահտեսի Կիրակոսին, Արեւին եւ կարապետին: Քերցն՝ մահտեսի Իսկուհին, Նուրիստանին եւ Մարիամին: Եղբարցն իւրոց՝ Յակոբին, Սարգիսին, Քէրուսին եւ Հայրապետին: մահտեսի Նաղարին, մահտեսի Թումանին եւ մահտեսի Պօղոսին: իւրն աներ Յովսէփին եւ զօքանչ աննային: որդւոյն իւրոյ Յօշոնէսին, տղիւնն իւրոյ Մարգարտին եւ Թոռինն իւրոյ Համբարձումին: Եւ կենդանեացն. Նախադրեցեալ մահտեսի Գէորգին եւ կառակցւոյն իւրոյ կիւլ խաթունին. Որդւոյ իւրոյ մահտեսի Ալէքսանին. եւ փեսային իւրոյ Ամրակումին, եւ տղիւնն իւրոյ Հովսէփի խաթունին: հօբ եղբոր որդւոցն իւրոց մահտեսի Յարութիւնին եւ Գալուստին եւ Զաքարին: Եւ Թոռանցն՝ մահտեսի Խաչատուրին մահտեսի Յովակիմին, Յովսէփին, Մկրտումին Յօշոնէսին եւ ամենայն բնտանեաց եւ բարեկամաց ի պէտս եւ ի յուսումն երկնահարաւէր Քաջանայից, համեստարարոյ սարկուպոյց եւ Իմաստաբղձ Դպրաց:

Արդ՝... յիշեցէք... զնախադրեցեալ մահտեսի գէորգն եւ զիւլ խաթունն. հանդերձ կենդանեօք եւ ննջեցելովք եւ ամենայն արեւնառու զարմօք իւրեանց. որպէսպի...

Վերջապէս զտպագրչին սորին զՄատթէոս նուստո մանկավարժս ընդ քեռն իմոյ Բերարիոն նօտարի եւ ընդ ձեռնաստուն աշակերտի մերոյ զբաշար եւ մէլանահար Մանուէլի հանդերձ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնողովք մերովք ի յիսուս Քրիստոս յիշել աղաչեմք:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

264.51 Աբ

416

ԱՌԱՔԵԼ ՎՐԴ. ՍԻՒՆԵՅԻ. ԱՆԱՄԳԻՐՔ: Կ. Պոլիս, տպ. Մատթէոս Դպիր, 1799, 276 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Ա

ԱՆԱՄԳԻՐՔ:

Անցք աղամայ նախաստեղծին.

Դրնին ի սմա եւ ցուցանին.

Այնք որք սիրով լրսել կամին.

Մըտցեն ի սա՛ եւ շահեցին:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Բ

Տղադրեցեալ ի Հայրապետութեան Լուսակառոյց Աթոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի Տեառն Ղուկասոս Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց: Եւ սրբոյ Երուսաղէմի Տեառն Պետրոսի ԾնորՀափայլ Պատրիարքի: Եւ Կոստանդնուպոլսոյ Տեառն Դանիէլի աստուածաբան Վարդապետի եւ արժանաժառանգ Պատրիարքի:

Որոյ Հրամանաւ իսկ

ի Կոստանդնուպոլիս: Յամի Տեառն 1799:

Արդեամբք ի յառջրիանուպոլիս բնակեալ դարբինանց ի քրիստոս Հանդուցեալ մահաւսի Պետրոս ամիրայի որդւոց՝ Ղազար, Բօհաննէս, Խաչատուր աղբուոցն բնակացւոց. ի յիշատակ իւրեանց եւ իւրայնոց ամենեցուն կենդանեաց եւ ննջեցելոց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Յիշատակարան Տպագրչի:

Օգնականութեամբ... աւարտեցաւ տպեցումն զբոյս ի ռմիւր թուականիս մերոյ յունիս ամսոյ 8:

Ի Հայրապետութեան Հիւնհրաւ եւ աստուածակառոյց Աթոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի Տեառն Ղուկասոս սրբազան Կաթողիկոսի եւ միապետական Քահանայապետի ամենայն Հայոց: Եւ սրբոյ Երուսաղէմի Տեառն Պետրոսի ԾնորՀափայլ Պատրիարքի: Եւ Կոստանդնուպոլսոյ Տեառն Դանիէլի աստուածաբան Վարդապետի եւ արժանաժառանգ Պատրիարքի:

Որոյ Հրամանաւ իսկ:

Ըստ օրինակի սրբադրեցելոյ ի տիրացոյ պաղտոտար ծերունադարձ զպրէ կեսարացւոյ. արդէն առ տէր Հանդուցելոյ:

Ի Կոստանդնուպոլիս:

Արդեամբք ի Բիւնկեանն ի յԱնդրիանուպոլիս բնակեալ դարբինանց ի քրիստոս Հանդուցեալ մահաւսի պետրոս Ամիրայի որդւոց, Ղազար, Բօհաննէս, եւ Խաչատուր աղբուոցն. ի յիշատակ իւրեանց եւ իւրայնոց կենդանեաց եւ ննջեցելոց եւ ամենայն աբեանասու զարմից իւրեանց:

Ի Տպարանի Մատթէոս զպրի. որ ընդ հովանեաւ սուրբ Հրէշտակապետ եկեղեցւոյ ի թաղն այլաշէր:

Արդ՝ որք Հանդիպիք այսմ վայելուչ եւ ղեղեցկայարմար Դրբիանս՝ յիշեցէք ի մտքուր յաղօթս ձեր զնախադրեցեալ մահաւսի պետրոս ամիրայի որդիքն եւ զամենայն զիրարայինս նոցիկ ղկենդանիս եւ ղննջեցեալս. որպէսզի...

Հուսկ յետոյ զտպագրիչն սորին զմատթէոս նուաստս ընդ ձեռնասուն տշակերտի իմոյ զբաշար եւ մէլանհար մանուկի՝ Հանդերձ Հոգեւոր եւ մարմնաւոր ծնողք եւ ի յուսումն զբոց տուողօք եւ ուսուցիչ վարժապետօք մերովք ի քրիստոս յիսուս յիշել աղաչեմ:

ԾԱՆՕԹ.

Էջ 230էն սկսեալ կը պարունակէ դարձեալ Առաքել Վրդ. Սիւնեցիի զբանճ հարկաւորք: Եւ պատմութիւնք հոգեգուարեմք, վստմ նախնեացն մերոց, Աղամայ եւ Եւայի, բարաւնարար ասացեալ: Եւ այլ զանազան ասացումք՝ պիտանիք եւ օգտակարք:

Կիւլպէկեան Մատենադարան

Տ11.24 Ա.

ՃԱՇՈՑ: Կ. Պոլիս, տպ. Պօղոս Արապեան, 1799 (աւարտ. 1801), 827 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Ա

ՃԱՇՈՑ ԳԻՐԲ ԶՔՆԱՂԱՏԻՊ.

Գաղափարեցեալ ի Մատենից ամբարեւոյց ի գանձարանի՝ բարեպաշտ Թադատորաց մե-
րոց առաջնոց, որ ի Կիլիկիա:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ Բ

ՃԱՇՈՑ ԿՈՉԵՑԵԱԼՍ ԱՅՍ ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒՍՏ ՄԱՏԵԱՆ,

Որ ըստ խորհրդոյ եւ ըստ պատշաճի իւրաքանչիւրոց Աւուրց Տարեկանաց՝ զժին ե
զնոր Կտակարանացն բանս՝ ի Սուրբ Եկեղեցիս մեր ընթեռնիւս, ընդ այլ Հարկաւոր Աղօթս եւ
ձառս շարակարգեալս ի Հոգեկիր Նախնեացն մերոց, բովանդակ Տօնացուցիւ Հանդերձ՝ Հա-
ւաքեալ պարունակէ յինքեան: Տպեալ յԱյլոց Նախապէս:

Արդէն իսկ՝ նորոգ երկասիրութեամբ եւ ներազնին Սրբազրութեամբ, զիւրաքին ի
փառս Աստուծոյ՝ եւ ամենայն Սրբոց նորա, ի լոյս ամեալ Տպաղւեցաւ, (որպէս տեսանի)
վերջինս՝ գերայարմար քան զառաջինսն. ըստ աւանդութեան Հայաստանեայց Սուրբ Եկե-
ղեցւոյ:

Ի Հայրապետութեան՝ որ ի Լուսաւորեան Գահն Սուրբ Էջմիածին, Տեառն Ղուկասոս
Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց:

Եւ ի Պատրիարքութեան՝ որ ի Սուրբ Քաղաքն Երուսաղէմ, Տեառն Պետրոսի Հնոր-
հապերճ Վարդապետի:

Հոգեպարզեւ Հրամանաւ՝ Մեծի Արքայանիս Մայրաքաղաքիս Կոստանդնուպոլսոյ՝
Տեառն Դանիէլի Արժի Եպիսկոպոսի, եւ Աստուածարան Պատրիարքի:

Սկսեալ Յամի Մարդկութեան Փրկչին մերոյ, 1799: Եւ ի Թուականիս մերում,
ռմխը. ի Սպասմերբի, ժը:

Ի Կոստանդնուպոլիս. ի Քիւքճի խառն: Ի Տպարանի՝ մահտեսի Աստուածատուրեան
տիրացու Թահաննիսի որդւոյ՝ Արապեան տիրացու Պօղոսի:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Յիշատակարան սրբոյ մատենիս տպեցման:

Փառք... Ապա թէ ոչ՝ զիսորդ զիւրավտանդ եւ վաղանցուկ կենաց վիճակեալ՝ տկարս
մեր րնութիւն՝ զաւարտ եւ զվախճան՝ բազմավաստակ եւ զտարեկանաւ զործառնութեանս՝
կարէր տեսանել: Քանզի նկատելի է թէ՛ ի սկսմանէ անտի սորին, քանի՞ քանի անձինք յԱղ-
ղէս մերմէ Համահասակք եւ այլահասակք ի Տէր ննջեցեալ, ո՛չ ժամանեցին բազմաց ցան-
կալոյս: Եւ թէ՛ ո՛րքան բարեարդեալ յարուցմունք եւ տարաբաշտ պատահմունք վերերե-
ւեցան յընթացս սորա: Վասնզի՝ ի սակա Եզրպտական ապերժանիկ պատերազմին՝ զժոխորո-
վայն ծախուցն, Սրբոյն Յակօբայ՝ մեծազկն զարդուցն յափշտակութիւնք, եւ բազմազկդ պար-
տիք ի աուղանաց. Ծանր Հարկապահանջութիւնք յԱքրունուստ. Կերելաց եւ ապանելաց
Բանկութիւնք. Շահաբեր նաւացն ճանապարհաց խափանումն, եւ առ եւ տրոց նուազութիւնք.
Թղթոց եւ այլոց՝ Գործարանիս նիւթոցն զնոց՝ երկպատիկ եւ եռապատիկ բարդութիւնք.
Սրբազան Կաթողիկոսաց մերոց վախճանք, եւ նորոգութիւնք. Պերճափառ Պատրիարքացն
փոփոխութիւնք. եւ այլ զանազան դիպուածք խափանարարք եւ զփութարակիւրք: Եւ յաղապս
այսոցիկ՝ (բաց ի յանձամեմատ եւ յամենառատ ողորմութենէն Աստուծոյ) զրեթէ՛ ոչ ո՛ք
զտաւ օգնական բազմաժան Մատենիս տպեցման. այլ բոլորովին բաքղեցաւ բարձաւ բեռն
պարտեալց սորին՝ ի վերայ տկարութեանս ողին, որ միայն յայտնին է Ամենապիտին, եւ փոր-
ձառու կրողին եւ տանողին: Իսկ բարեք՝ իրբեւ վարդք ընդ փուշս բուսեալք, նախ՝ հոյակապ
եւ չքնադակեալ նորոգումն եղև՝ յԱնուն Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին կա-
ռուցեալ Սուրբ Եկեղեցւոյն, (որ ի Ղալազա:) Եւ երկրորդ՝ Համայն Հայաստանեայց Սրբ-
րոց Եկեղեցեաց՝ իւր զլուսիս ի մարդս՝ եւ ամենայն Հարկաւոր զգայութիւնս որ ի նմա, լրց-
եալս այս հոգեւունչ ընթերցուածովք Հոովք եւ Նորովք՝ Առաքելականօք եւ Մարդարէականօք՝
ըստ ամենայն հանդամանացն զտեսլս անպին Գանձ՝ Սրբազրեալս Նորատիպ ձաշոյս...

...Ի նորապերճ Հայրապետութեան Լուսանկար եւ Քրիստոսակերտ Սուրբ Աթոռոյն

Էջմիածնի՝ Տեառն Դաժի երկցս երանեալ Սրբազան Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց։ Եւ ի Պատրիարքութեան Սրբոյ Բաղաբին Երեսողէմի՝ Տեառն Թէոդորոսի վշտակիր և արժանապատիւ Արհի Եպիսկոպոսի։ Եւ ի վեհափառ Պատրիարքութեան մեծի Մայրաքաղաքիս Կոստանդնուպոլսոյ՝ Տեառն Յօնանու ճոխիմաստ քարոզչի և Աստուածարան Արհի Եպիսկոպոսի երջանկի։ Որոց Հորհրդեղ Տէր կարողութիւնս առատս և Կեանս ընդ երկարս, ամէն։

Իսկ ի մեր՝ ՈՅԾ Ամի Թուականութեանս օդոստոսի լրմանն։...

...Եւ արդ՝ ... Երէնսջի՛ք յայնս նախապէս՝ զնախալիշատակեալ զնախկին պատճառսրա՝ զՏէր Դանիէլ Աստուածարան նախորդ Պատրիարքն, որ քաջաւերս և տ մեզ ձեռն արկանել, և ի բազում աշխատանաց և զբաժոց պէտս ունող յայս դոք՝ բերել։

Երէնսջի՛ք զկնի՝ զամենամեղ և զանպիտան զպաշտօնեայն Սրբազորութեանս սորին՝ զԿրտսերն և զյեանին ի վարժապետս՝ զԳալուստն դպիր, և զկենդանի և զճանդուցեալ զԻւրայինն։ Եւ զուսանողի Տիրացու Պաղտատար պատուելի Վարժապետի Թոռն՝ զՏիրացու Մեսրոպր զյարգի Վարժապետ եղբայրն իւր՝ Համօրէն կենդանի և Հանդուցեալ արեւնակցօքն Հանդերձ։

Երէնսջի՛ք ալ ևս՝ զցայգ և զցերեկ աշխատող և զմասն սորա՝ բազում Հայթաթեանօր Հնարող՝ զպատրաստական ծառայ մեր զՏպագրիչ շնչին Տիրացու Պօղոս Արշակեան, և զձեռնուն Հայրն իմ զՏիրացու Յօնանէն, և զեղբայրն իմ զՏիրացու Միքայէլն, և ըզփեսայ մեր տիւրպէնճի պարոն Խաչատուրն, և զբորան իմ զՀանրմայն և զՍրբուհին. և զկենակիցն իմ զԻսկուհին. և զբորանշան աշխատաւոր զորդեալսն իմ զԾառայ մեր՝ զԿեոսփիթ զԱստուածատուր և զԳէորգն, որք ի վեր քան զկարողութիւնս իրեանց՝ աքնեցան և աշխատեցան ի շարել և ի ցրուել զկապարեայն։ Տացէ նոցա Տէր՝ Էհասս երկարս և միտս զգօնականս և խոհեմականս՝ Բարեպաշտեղ աղօթիւք, ընդ միւս որդւոց իմոց Սիմէօնին և Դաւթին. և Զմիտնեցի ճինփիլաւ օղու կոշեցեալ՝ զՀանդուցեալ Տէր Գրիգորն՝ և զԵրեցակին իւր զԵղիսարեթն՝ և զորդի նոցա զնորապսակ Փեսայն իմ զՏիրացու Յօնանէն, և զՇարուհի և զՄաքրամ զգօտերան իմ։ Եւ զուսանողի զՊապն իմ՝ Ըստ բնականին Ակնցի և Ըստ ծննդականին Ապուշեցի զՄահաթի Աստուածատուրն՝ Արապօղու մականունեալ, և զԿողակիցն զՇարուհին, և զձեռնուն՝ զՄելքոնն և ըզմահաթի Թուրքմանտան և զԵղիարան՝ զանանիայն և զգաւիթն։ Եւ զբորան՝ զսուրմայն՝ ըզմարուհին՝ զմահաթի զարայն՝ և զԻօնն։ Եւ զորդիան՝ զԵօնանէն և զպօղոսն։ Եւ զգօտերա՝ ար՝ զԹուրքմանտան և զԻօնն։ Եւ զպապն՝ զգաւիթն և զաստուածատուրն։ Եւ զձեռն մարան՝ զԶիսուհին և զմանան։ Նաեւ զանուցիչն իւր՝ զԳոհարն։ Եւ զմարիամ մայրն իմ՝ և զմարգար Հօրեղբայրն իմ՝ և զտիրացու յաբութիւն եղբայրն իմ, ընդ ալ ամենայն կենդանի և ննջեցեալ արեւմեմերձն իմ։

Երէնսջի՛ք և զՀարազատ և զաշխատաւոր մշակն Տպարանին՝ զի բալուայ զԵղլէն զԽումար զտառ Հանդուցեալ Յօնանիսի որդի՝ զտիրացու Մարտիրոսն, և զմայրն նորա ըզՀաղարիանն։ Երէնսջի՛ք ևս զձեռնուն իմ՝ զՀանդուցեալ տրեսաւորի որդի զտիրացու Զաբարն, և զորդի նորա՝ զտիրացու Աւետիսն։

Ալ ևս զտպարանիս զաշխատաւոր մշակ՝ զմելքոնի որդի զտիրացու Յօնանէն։

Եւ զձեղ զամենեւեանդ՝ բարեզօթ և արդար զատաւոր Տէրն մեր Բիսուս Քրիստոս յիշեցէ։...

Հայր մեր՝ որ յերկինս ևս...

Կիւպլնկեան Մատենադարան

264-6

1799

418

ՏՕՆԱՅՈՅՑ։ Կ. Պոլիս, տպ. Պօղոս Յովհաննիսեան, 1799 (աւարտ. 1802), 550+1 չհ. = 551 էջ։

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՏՕՆԱՅՈՅՑ։

Նախապէս կարգեալ և սահմանեալ սրբոյն Սահակայ Պարթևի Հայրապետին Հայոց, Ըստ աւանդութեան Հայաստանեայց սրբոյ Եկեղեցւոյ։ Եւ զկնի՝ յոգնաշան աշխատաւորութեամբ Տեառն Սիմէօնի Սրբազան Կաթողիկոսին՝ ի յերկուս Հատորս բաժանեցեալ, և յԱստուածակերտ Աթոռն Սուրբ Էջմիածնին՝ էր տպագրեցեալ։

Արդէն եւս՝ բոտ նմին օրինակի, ի վեհափառ Հայրապետութեան Տեառն Ղուկասու Սրբազան Կաթողիկոսին ամենայն հայոց։ Եւ ի Դիտաղութեան սրբոյ քաղաքին Երուսաղէմի, Տեառն Պատրիարքի պէրճիմաստ Պատրիարքի։ Հոգեպարզ եւ Հրամանաւ՝ զերաւհարաւ՝ զերանականի՝ Տեառն Դանիէլի Սրբազան Արհի Եպիսկոպոսի, եւ արժանաժառանգ նորապսակ Աստուածարան Պատրիարքի, որ յԱբաբայանիստ Կոստանդնուպոլիս Մայրաքաղաքի, վերստին եղև ապագաբեցեալ։

Յամի փրկչին մերոյ՝ 1799։ Եւ ի Թուին հայոց՝ Ռմիւր։
 Ի Տպարանի Յօհաննիսեան պօղոսի։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Յիշատակարան։

Փառք...

...ի Հայրապետութեան Սրբոյ Գահին Էջմիածնի, Տեառն Դանիէլի Երիցս Էջմիածնի Սրբազան Կաթողիկոսին ամենայն հայոց։

Եւ ի Պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէմի, Տեառն Թէոդորոսի Արհի Եպիսկոպոսին։ Իսկ եւ ի Պատրիարքութեան Աբաբայանիստ Մայրաքաղաքի Կոստանդնուպոլսոյ, Տեառն Գրիգորի Երանաշնորհ եւ Աստուածարան Արհի Եպիսկոպոսին։

Ի Թուոյ փրկչին մերոյ. 1802. Եւ ի Թուոյն մերում, Ռմիւր. յամենան Ապրիլի մի։

Որոյ մինչեւ ցեղորորդ այս ամ ի լրացմանէն յետ նահանջելոյ առիթն՝ եղև յոգնատաժան արդի տպեցեալ ճառոց Գրքոյն ներամուծին։ Որոց երկուցն եւս բաղկացութիւնք (զսորայն ասեմ եւ զնորայն) գրեթէ, բոտ առից հոգեղորդին դասի, զանձն իմ մաշեցուցեալ եւ որպէս ոստայն սաղդի արարեալ, հաղիւ հասին ի վախճան։

Ուրեմն՝ որք վայելէքդ զսա, նախապէս տո՛ւք փառս Աստուծոյ յաջողորդն եւ տնօրինողին ամենայնի։

Եւ ապա յիշեալիք ֆերմեռանդ ըզմի գվերոյ յիշեալ զՍրբազան Հայրապետ մեր քաբեջան, որ ի Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարքութեան՝ Հրաման ետ զսա տպել։

Յիշեալիք եւս՝ զպատրաստական ծառայ ձեր զՏպարարէն շնչին Տիրացու Պօղոս Յօհաննիսեան. եւ զաշխատաւոր զորդեակն իմ զծառայ ձեր՝ զգեռափթիթ զԱստուածատունն եւ զԴէորդն, ընդ նմին եւ զփեսայն իմ զտիգացու Յօհաննիսեան. որք առաւել քան զկարն աշխատեցան ի շարելն եւ ի ցրուելն զկապարեայն։

Յիշեալիք եւ զաշխատաւոր մշական Տպարանիս՝ զի բալուայ զեղջէն զխումար զատէ հանդուցեալ Յօհաննիսի որդի զտիրացու Մարտիրոսն. եւ զընկերն իւր ի նոյն զեղջէն զՏէր Սահփանի որդի Յարութիւնն։

Եւ զձեզ ամենեւեանդ...

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

264-1

1799

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՄՊՈՒՌԻ. ԴԱՀՄԱՅ ԳՈՒԼՈՒ ԽԱՆԸՆ ԹԷՎԱՐԻԲԻ (Հայաստան Բարեկէն)։ ՎԵՆԵՐԻԿ, 1800, 96 էջ։

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԴԱՀՄԱՅ ԳՈՒԼՈՒ ԽԱՆԸՆ ԹԷՎԱՐԻԲԻ

Ետաղբմբէլ բոտամպօլլու թամպուրի Արութիւնէն օսմանլը էլլիսի իլէ Խոճուլուդունտա աճէմիտան թարաֆլարբնա.

Պիւր ալիմ Բիմսէնին ջաւար վէ հարճը իլէ պատմա օլունտու։

Վէնէտիկ շէհրինաէ Սէնէ 1800։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Չունի։

ԾԱՆՈԹ.

Տպարանին անունը չէ յիշուած:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

955 Աբ

420

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՊՐԻՎԻԼԵԿԱՅՆ ՀԱՅՈՑ: Ատարախան, 1800, 37+6=43 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՊՐԻՎԻԼԵԿԱՅՆ ՀԱՅՈՑ. Բնակեցելոցն ի զանազան զաւաստ Մեծին Ռուսաստանու, շնորհեցելոցն Աստուածարար խնամովք՝ ի Մեծէն ի կաճառս Օձելոց՝ յՈղոստափառ Կայսերէն և Ինքնակալէն ամենայն Ռուսաց:

Տպարկեցեալ Հրամանաւ՝ բաղձարդիւն բարեացապալտ Երախտաւորութեամբ ընկալնողի պարգևացս՝ Հողէրնտիր Հայրապետի՝ Տեառն Տեառն Յովսէփայ Սրբազնակատար Կաթողիկոսի՝ Սրբոյ Գերագահ Աթոռոյն Էջմիածնայ, և Մայրապոյն Պատրիարկի ամենայն Հայոց:

Թամի Տեառն 1800, Հոկտեմբերի, 29: Ի յԱժդարխան:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Ձուներ:

ԾԱՆՈԹ.

Տպարանին անունը չէ յիշուած:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

321-6 Թա

421

ՄԻՐՏԻՃ ՎՐԴ. ԱԻԳԵՐԵԱՆ. ԵՐԱՂԻԿ ՎԱՐՈՒՅ ՍՐԲՈՑ: Հատոր Առաջին: Վենետիկ, տպ. Մըթիթարեան (Ս. Ղազար), 1800, 312 էջ:

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ԵՐԱՂԻԿ ՎԱՐՈՒՅ ՍՐԲՈՑ Ձօրս տօնէ Եկեղեցի Հայաստանեայց:

Վերածեալ ի կարգ Այրուբենից ըստ անուանց, ոքք ի տօնացուցի եղեալ կան ըստ աւուր պատշաճի:

Ի Հ. Մկրտիչ վարդապետէ աղերեան անկիւրացւոյ, ի միարանութենէ ամենապատիւ տեառն Միթիթարայ Աբրայի:

Հրամանաւ զեփապատիւ Աբրահօր Ստեփաննոսի երկրորդի: Արդեամբք ուրումն բարեպաշտի: Թամի 1800. Ռմթբ:

Ի Վէնետիկ ի Վանս սրբոյն Ղազարու: Հրամանաւ Մեծաւորաց:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Ձուներ:

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

922 Ալ

ՍԱՂՄՈՍ (Հայաստան թրքերէն) : Կ. Պոլիս, տպ. Մատթէոս Դպիր, 1800, 386 էջ :

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

Ինկած է :

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Ինկած է :

ԾԱՆՈԹ.

Մատենադարանիս միակ օրինակը պակասաւոր է : Զումի անուանաբերը, իսկ կը վերջանայ էջ 384ով : Նկարագրութեան մանրամասնութիւնները առած ենք «Հայ Հնատիպ Գրքի Մատենագիտական Ցուցակ»էն (Թիւ 967, էջ 227) :

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

223-2

1800

ՏԱՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ 1799 ՏԱՐԻՈՅՆ : Վենետիկ, տպ. Միքիթարեան (Ս. Ղազար), 1800, 46 էջ :

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՏԱՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ 1799 ՏԱՐԻՈՅՆ : Որ է Յիւստակարան Երեւելի անցից զիպելոց յաշիարհի ի սոյն ամի. կարգեալ ըստ աւուրց իւրաքանչիւր ամսոյ՝ յորում դիպան :

Յաւելեալ ի նմա եւ ընդհանուր աշխարհագրական տեղեկութիւն :

Յամի տեւուն 1800 :

Ի Վենետիկ : Ի Վանս արքայն զազարու : Հրամանաւ մեծաւորաց :

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Զումի :

ԾԱՆՈԹ.

Մատենադարանիս օրինակներուն հետ կազմուած են նաեւ 1800ի եւ 1801ի «Տարեգրութիւն»ները, որոնք առաջինէն աւելի ընդարձակ են իրենց բովանդակութեամբ : 1800ի եւ 1801ի գիրքերուն անուանաբերքերուն վրայ տպագրութեան տարբերիւր դրուած չէ :

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

909-7 Տա

ՅԱՒԵԼՈՒԱՆ ԲԱՆԻՑ ԵՒ ԳՈՐԾՈՑ ՍՐԲՈՑ ՀՕՐՆ ՄԵՐՈՑ ԱՆՏՈՆԻ ԱԲԲԱՅԻ : Աշխ. Բարսեղ Վրդ. Լասլովեան : Վենետիկ, տպ. Միքիթարեան (Ս. Ղազար), 1800, 96 էջ :

ԱՆՈՒԱՆԱԹԵՐԹ

ՅԱՒԵԼՈՒԱՆ ԲԱՆԻՑ ԵՒ ԳՈՐԾՈՑ ՍՐԲՈՑ ՀՕՐՆ ՄԵՐՈՑ ԱՆՏՈՆԻ ԱԲԲԱՅԻ : Որ ինչ տարաքոյ վարուց նորա պատմին. բովանդակեալ ի չորեքասան գլուխս :

Աշխատասիրեալ եւ Հաւաքեալ ի նոյն Հայր Բարսեղ Վարդապետէ լասլովեան կերպաց-
ւոյ ի միարանութենէ ամենապատիւ Մխիթարայ արքային: Եւ տպագրեալ օժանդակութեամբ
ծախուց պարոն Պաղտատարի սարէլեան կամ քլընզղու՝ որդւոյ պարոն Մելիքոնի թոխաթեց-
ւոյ: Ի փառս պատուծոյ եւ ի պատիւ սրբոյ Հօրն Անտոնի:

Յամի տեառն 1800: Իսկ Հայոց ռմիսք:

Ի Վէնէտիկ ի Վանս սրբոյն Ղազարու:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Ձուներ:

ԾԱՆՈԹ.

Մատենադարանիս միակ օրինակը կազմուած է 1794ին տպուած «Վարժ սրբոյ հօրն
մերոյ Անտոնի արքայի մեծի» գործին հետ (Տեսնել քիւ 395 նկարագրութիւնը):

Կիւլպէնկեան Մատենադարան

922-11 լատ

կազմեց՝ Ա. Գ.

(Շար. 26 եւ վերջ)